

Nr 165.

Av herr **Jeansson** i Kalmar, med visst förslag i avseende å eventuellt införande av kommunal folkomröstning angående försäljning av rusdrycker.

Då motion väckts om införande av s. k. lokalt veto, d. v. s. kommunal folkomröstning i fråga om förbud mot upplåtande av rättigheter till detaljhandel med rusdrycker, synes det tillbörligt, att riksdagen, för så vitt den skulle önska att vid innevarande riksmöte taga ett steg i denna riktning, blir satt i tillfälle att pröva olika anordningar för en sådan folkomröstnings anställande.

Nykterhetskommitténs förslag har förordat en sådan ordning för omröstningen, att det för förbuds införande skulle fordras $\frac{2}{3}$ majoritet bland de röstande, och att samma majoritet jämväl sedan skulle krävas för ett sådant förbuds upphävande. Två reservanter inom kommittén, hrr I. Bratt och K. G. Karlsson, hava emellertid inlagt sin gensaga mot sistnämnda bestämmelse om $\frac{2}{3}$ majoritet vid förbudets upphävande. De hava därvid såsom en enligt deras uppfattning betänklig svaghet framhållit, »att, sedan genom en folkomröstning det lokala förbudet en gång införts, de kommunala myndigheterna äro berövade tillfället att vidare yttra sig över hithörande frågor, ända till dess folkopinionen möjligen undergått en så stark omkastning, att $\frac{2}{3}$ av de röstande uttala sig för rusdrycksförsäljningens återinförande». Detta innebär nämligen, säga de, »att $\frac{1}{3}$ av kommunens myndiga invånare plus en skulle i en fråga, som så intimt som den förevarande berör den enskildes rätt, hava större bestämmanderätt än icke blott kommunens valda representanter, utan även inemot $\frac{2}{3}$ av samtliga till myndig ålder komna invånare». Vad som enligt kommitténs eget uttalande skall vara *grundförutsättningen* för de lokala förbudens införande, nämligen »att de uppbåras av en stark folkopinion å vederbörande ort», läte sig näm-

ligen icke förenas »med en anordning, enligt vilken förbudet skulle bestå, även om det vid en omröstning visade sig, att det kunde påräkna stödet av föga mer än $\frac{1}{3}$ av kommunens till myndig ålder komna män och kvinnor».

Befogenheten av nämnda invändning torde svårligen låta sig jävas. Men om så är förhållandet, borde det vara principiellt riktigast, att hela omröstningsanordningen omlades efter andra normer än de av kommittén förordade. I stället för att fordra kvalificerad majoritet bland de *röstande* borde man för förbudets såväl fattande som upphävande kräva en viss majoritet bland de vid förbudsomröstningen *röstberättigade*. Endast under denna förutsättning synes man med fog kunna tala om, att förbudet uppbäres av en avgjord folkopinion bland kommunens i denna fråga röstberättigade. Däremot finnes icke någon säkerhet för att $\frac{2}{3}$ av de i en omröstning deltagande alltid motsvara ens majoriteten bland de röstberättigade. Men i de fall, då detta icke vore förhållandet, skulle för denna majoritet omröstningsresultatet kunna komma att kännas såsom ett oberättigat tryck, ett majoritetens undertryckande genom en minoritet, något, som skulle verka upprivande på den aktning för beslutet, varpå detsamma borde stödja sig, och som tillika skulle verka menligt för dess vidmakthållande. Annorlunda ställde sig förhållandena, om kommunens medlemmar kunde säga sig, att bakom förbudet stode en avgjord majoritet bland kommunens röstberättigade, d. v. s. dess myndiga och välfrejdade svenska män och kvinnor.

På denna grund hemställes,

att, därest vid innevarande riksmöte ny förordning angående försäljning av rusdrycker, innefattande även bestämmelser om s. k. kommunal folkomröstning, antages, riksdagen ville besluta, att den majoritet, som därvid skall krävas för förbuds införande eller upphävande, skall beräknas ej efter antalet röstande, utan efter antalet i kommunen i denna fråga röstberättigade.

Stockholm den 29 maj 1914.

John Jeansson
i Kalmar.